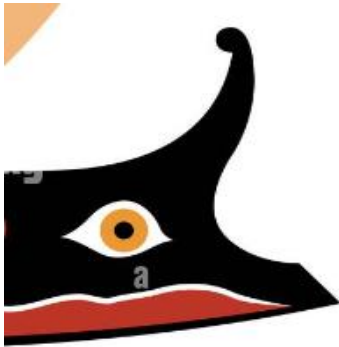

1. Mari Pokinen ja Riho Sibul esitamas oma versiooni laulust „Kosmos-Maa” (Rasmussen/Karmo). Salvestatud 01.02.2013 Nokia kontserdimajas toimunud EMT ja Elioni kliendivastuvõtul. ERR arhiivis on must-valge salvestis aastast 1966. **Kes on kuuldud laulu esmaesitajad Eestis?** Kaks nime – 2p, üks nimi – 1p.

Riho Sibul & Mari Pokinen - "Kosmos-Maa"

<https://www.youtube.com/watch?v=Cg-1w9i-oJU>

2. USA-s astro/naut, Venemaal kosmo/naut ja Hiinas taiko/naut. Liitsõnade esimese poolega on asi selge. **Mida aga tähendab kreeka keelest tulnud “naut, nautes”?** Võib-olla aitab teid sõna “kuldvillak”?!

3. Piltidel kaks eesti juurtega naist: üks on astronaut ja teine “kosmonaut”. **Nende nimed?!** Kaks nime – 2p, üks nimi – 1p.

4. Kui varem oli pildil nähtava satelliidi teenuse hind Eestis 120€ kuus, siis septembrist on hinnaks 60€ kuus. Seadme väljaost maksis varem 700€, nüüd 360€. Ukrainlastele on tasuta! **Mis süsteemi satelliit?!**

5. “Omon Ra” / “Ομόν Ρα” on vene kultuskirjaniku Viktor Pelevini esimene romaan, mis ilmus 1992.aastal. Romaanis keskendutakse Venemaa “kangelaslikele saavutustele” teaduses, sõjanduses ja kosmoseuuringutes. Peategelane pääseb napilt Maresjevi saatusest ja saadetakse Lunahod-1 pardal Kuule, kus tema ülesandeks on mehhanismi liigutamine. **Mis on robot-kuukulguri liikumist tagav jõuülekande abivahend?** Laske fantaasial lennelda!

6. Peeter I-1 olla palutud iseloomustada elu Venemaal, ja seda ühesõnaliselt. “Varastavad/ Бопыют “, vastanud tsaar. Kuulete laulu “Varas”. Kes on autor? Eesti helilooja, organist ja koorijuht, kes omandas esimese eestlasena akadeemilise muusikalise erihariduse nii helilooja kui ka organisti erialal. Küsitav on kirjutanud Eesti esimesed instrumentaalsed helitööd, sealhulgas ka eesti muusikas esimese sümfoonilise avamängu ja esimese oratooriumi “Joonase lähetamine”.

https://www.youtube.com/watch?v=QE_6lcV1idg

7. Kes on need 3 kindral-polkovnikut? Vähemalt 5 Venemaa Föderatsiooni kangelase kuldtähte, 3 jõustunud kriminaalkaristust ja n+1 tapetut inimest jpm. 3 nime – 2p, 2 nime – 1p.

8. Tsirkus jätkub, ja ka klounide hulgas muutusi ei ole! Nimetage esiplaanil poseerivad klounid!

9. Tsitaat: “Ukraina taga on maailma juhtivad majandusjõud, samal ajal kui Vene Föderatsiooni julgeolekunõukogus on hakatud ajama pseudopiibellikku sousti satanismiga võitlemisest. Kunagi G8 ühendusse kuulunud riik on oma desataniseerimise retoorikaga langenud totaalse debiliseerumise staadiumisse. Patriarh Kirill lisab ka omalt poolt kanget viirukit tulle, et Putin võitleb Antikristusega ja lääne demokraatias on apokalüpsise ilmingud. Kui see on apokalüpsis, siis sellises apokalüpsises tahabki iga sisserändaja elada. Keegi ei soovi miskipärast liikuda apokalüpsisest Kremli tuumaparadiisi. “. Autor?!

10. Ühisnimetaja!?

kurereha -2

Putin balalaika

moppeed

tunnistaja136

11. *Legendaarse senaatori kunagise ütluse kohaselt on Venemaa bensinijaam, mis üritab teha nägu, et on riik. Alates 1987. aastast oli ta Arizona senaator Ameerika Ühendriikide Kongressi ülemkojas ehk senatis. Ta oli Vabariikliku partei presidendikandidaat 2008. aasta presidendivalimistel, kuid kaotas valimised Barack Obamale. Eesti suure toetaja nimi?!*

<https://www.youtube.com/watch?v=r5LyDd4vQPk>

12. *Nimetage lõunapoolseim linn ja riik, millele laienes II maailmasõja otsene sõjategevus?!*

Vihjeks veel, et linn kannab kontoritooli leiutaja nime. Riigi teadmise eest saab 1p + 1p linna teadmise eest.

13. *“Esimene asi, mida ta tegi, oli see, et tormas pakikandja juurde ja andis sellele vastu löugu. “Nii ammu pole saanud inimest löüa!” kähistas ta oma huntjulmi silmi pööritates. Seejärel hammustas ta mööduvat daami ja laskis revolvrüst maha kaks pesa ehitavat pääsukest. /.../ “Vägivald on tore asi!” kiitles ta, võttis võileiva pealt kilu ja peksis seda rihmaga”* meenutas Ivan Orav. **Kes jäi niimoodi vanale sepale meelde?** Küsitava nime kandis ka paljukannatanud Mariupoli linn 1948 – 1989.

14. Koos kõigi tiitlitega on Brunei sultani nimi Ke Bawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan Haji Sir Hassanal Bolkiah Al-Mu'izzaddin Waddaulah ibni Almarhum Sultan Sir Omar Ali Saifuddin. Ta sai sultaniks peale oma isa surma 1967.aastal. Pärast riigi iseseisvumist Briti võimu alt 1984.aastal omab kogu võimutäiust Bruneis, **Mis asjas on ta kogu maailmas I kohal?!**

15. Islandi folklooris on kõige hirmasamatel koletistel Grýlal ja Leppalúði'l 13 poega: Stekkjarstaur (Lambakuudi Mats), Giljagaur (Uhtoru Molu), Stífur (Töntsakas), Þvörsleikir (Lusikalakkuja), Pottaskefill (Potikraapija), Askasleikir (Kausilakkuja), Hurðaskellir (Uksepaugutaja), Skyrgámur (Skyri ahmija), Þjónnkrækir (Vorstinäppaja), Gluggagægir (Aknapiiluja), Gáttaþefur (Ukseaval Nuuskija), Ketkrókur (Lihakonks) ja Kertasníkir (Küünlavarastaja). **Kes need kindla pühaga seotud 13 venda on?**

Grýla ja Leppalúði

16. Maailma suurim tellistest linnus ehk Malborki loss sai 1309. aastal Saksa ordu keskuseks, 1997 kantati UNESCO maailmapärandi nimistusse. **Nimetage lossi paiknemise ajalooline regioon ja tänapäevane asukohariik?!** Täisvastus – 2p, pool vastust – 1p.

<https://www.youtube.com/watch?v=QC-76APX0e0>

17. Küsitav uusklassitsistlik art nouveau tunnustega mälestusmärk avati 28. oktoobril 1886. Mälestusmärgi jalamil on vasktahvel ameerika poetessi Emma Lazaruse luuletusega „Uus koloss” (*The New Colossus*):

„Anna mulle oma väsinud, oma vaesed,

Teie küürius massid, kes igatsevad vabalt hingata,

Teie kalda armetud hüljatud;

Saatke mulle need kodutud, rõhutud,

Tõstan oma lambi kuldse ukse kohale.“

Monumendi ametlik nimetus on Liberty Enlightening the World/Maailma valgustav Vabadus. **Mis nime all on ta rohkem tuntud?**

18. Kellele on püstitatud nähtav ausammas? Vihjeks – 1759. aastal sõlmis ta rendilepingu St. Jamesi (Dublin) värava juures asunud pruulikojaga 9000 aastaks hinnaga 45 naela.

19. “Et maalida nagu Rafael, selleks kulus mul neli aastat, aga et maalida nagu laps – terve elu.” on üks maailmakuulus kunstnik öelnud. Kes?

Muusa portree kunstniku I perioodist

20. Woody Allen on juudi päritolu USA filmirežissöör, -stsenarist ja -näitleja ning kirjanik ja kolumnist. Ta kirjutab oma filmidele ise stsenaariumid ja on paljudes neist ka ise näitlejana kaasa löönud. Ta kasutab oma filmides palju New Yorgi motiive. Allen on ka džässmuusik. **Miks on talle Kaliningradis püstitatud mälestusmärk?**

21. Pühapäeval, 20. novembril algavad järjekordsed jalgpalli maailmameistrivõisrlused Qataris. **Mis riigis ja mis aastal toimunud MM tunnuslaulu kuulete?** Täisvastus – 2p, pool vastust – 1p.

Shakira - Waka Waka (This Time for Africa) (The Official FIFA World Cup™ Song)
<https://www.youtube.com/watch?v=pRpeEdMmmQ0>

22. Rahvusvaheline maleliit (FIDE) kinnitas küsitava meeste rahvusvaheliseks meistriks. Selle tiitli saamiseks vajalikud kolm normi täitis ta mullu Rumeenias naiste EMil ning tänavu USAs ja Serbias peetud turniiridel. Keegi Eesti naistest polnud varem saanud meeste rahvusvahelise meistri tiitlit. Tema Elo koefitsient tõusis augustis 2405ni. Praegu on see 2389 ning ta asub naiste maailma edetabelis 60. kohal. **Kes – seekord eesnimega?** Eestis on ka samanimeline linn ja eesnimi ühtib kalendrikuu nimega. **Täisvastus – 2p, pool vastust – 1p.**

23. Pildidel golfi mängiv isa ja poeg Tallinnas toimunud auhinnagalal. “See oli vist 2015. aasta 1. oktoobril, kui läksime talle putsasid ostma,” meenutas isa. “Kõige suuremad Adidase putsad olid number 48,5. Poeg proovis, aga need olid talle väikesed. Ütlesin: su jalgpallurikarjäär sai läbi, kodus on number 49sussid, pane need jalga ja mine koos vennaga harjutama.” **Nende ühine trumpala ja nimi?!**
 Täisvastus – 2p, pool vastust – 1p.

24. “Need “sõõrikud” olid nagu klounaad. Pea käib ringi. Pole aimugi, mis suunas tee läheb. Polegi tegelikult eriti naljakas, “ tõdes Ott Tänak Uus-Meremaa ralli 1.78km pikkuse avakatsel järel käesoleva aasta septembris. **Millise animakangelase nime järgi selliseid “sutsakaid” kutsutakse?** Nimeandja sünnipäevaks loetakse 18. novembrit 1928.

25. Berliini OM osales esimest korda Euroopa väikeriik (lipp ja vapp vasakul), kuigi ei olnud veel rahvusvahelise olümpiakomitee liige. Olümpiamängude alguses selgus, et debüteeriva riigi lipp on identne ühe Kariibi mere riigiga (pildil paremal). **Mis riikidega oli selline probleem?** Ühe küsitava riigi kaugus teisest on 7862 km. **Täisvastus – 2p, pool vastust – 1p.**

1936. aasta OM-l lahendati probleem järgmiselt: Euroopa riigi lipp heisati tagurpidi ja lisati sellele kroon. Hiljem lipuvärvide järjestus küll taastati, aga kroon lipu vasakule ülanurka jäi püsima. SKT elaniku kohta \$765 vs \$164 993.

26. Mõisad põlevad, saksad surevad punkversioon! Esineb: ans Vana Tallinn, Artur Talvik, Arvi Mägin, Jaan Puusaag, Raivo Hein, Riho Rasmann. **Laulda oskava ja klahvpille mängiva mehe nime teadmise eest saate 2 punkti!** Küsitav on muuhulgas kirjutanud ka ühe raamatu ja töötas 2016-18 Venemaal Krasnojarskis.

<https://www.youtube.com/watch?v=vzo0QAsxqT4>

27. Tõuksil näete NATO küberkaitsekoostöö keskuse direktorina augustis tööd alustanud meest, kes ise ütleb, et see on ta unistuste töökoht. Peab väikese pausi ja lisab, et ka Eesti edukaima robotitootja Milrem Roboticsi teadus- ja arendusdirektor oli ta unistuste töökoht ning enne seda Tartu ülikooli õppeprorektori ning selle kõrval ka kosmose- ja kaitsetehnoloogia professori koht on olnud ta unistuste töökohad. 2012. aastast Rakett69 kohtunik ja tudengisatelliidi programmi juhendaja. **Teaduse populariseerija ja NATO tippkeskuse juhi nimi?!**

28. Küsitavat õppeainet hakati Tartu ülikoolis õpetama alates 13. oktoobrist 1803, esimene lektor oli Friedrich David Lenz. Esimese eestlasest õppejõuna valiti samale ametikohale

1837. aastal Dietrich Heinrich Jürgenson. Aastatel 1842-1850 õpetas ainet Friedrich Robert Faermann ja 1874-1887 Mihkel Veske, kellel oli esimese õppejõuna doktori kraad küsitavas õppeaines. **Mis õppeainest on jutt?**

29. Kus kohas on asunud Eesti kõige kõrgem kõrts? Kuna tegutses 1870. aastatel, siis lähtume Kroonlinna 0-st.

30. Eesti keelest on poola keelde tõlgitud üks raamat, mille pealkiri poola keeles on "Polbutek, Chrobotek i". **Nimetage kolmas peategelane ja teose eestikeelne nimi!** Vihjeks: Eesti Lastekirjanduse Teabekeskus annab 2001. aastast välja auhinda, mis kannab küsitava kirjandusliku tegelase nime. *Täisvastus – 2p, pool vastust – 1p.*

31. Võõrvõimu sümbolite avalikust ruumist eemaldamisele oponeerib arhitektuuriajaloolane, Eesti Kunstiakadeemia rektor ja Eesti Teaduste Akadeemia asepresident Mart Kalm. **Milline arhitektuuriline objekt on eelmainitu arvates kõige silmatorkavam võõrvõimu sümbol?** Vihjeks veel, et küsitav ehitati 1360-70 ja täiendati kahel järmisel sajandil.

Eesti leegionäride laul

<https://www.youtube.com/watch?v=ZUIQ9fTY4aE>

Kuva: „Vabaduspäev“ kuukirjast „Ajakiri Kõigile“ 2. veebruar, 1939. a. number (Tartu rahu 19. aastapäeva puhul). Teos kujutab hiiglaslikku kasvu eesti meest (ilmselt Kalevipoega) Rhodose kolossi laadselt Toompeast pika sammuga üle astumas, vasemas käes sinimustvalge ja paremas tammeoksad.

Ülal Narva-Mäksa-Pärnu ja all Võru-Valga

32. Tank-monumente püstitati Eestisse 5: Pärnusse (1969 a), Võrru (1979), Valka (1978), Narva (1969) ja Mäksa valda (1984). **Millised kaks neist on senini töökorras?** Üks neist osales isegi filmis “1944”, kus see pööras Saaremaal läbi kiviaedade ja talude. *Kaks õiget – 2p, üks nimi – 1p.*

33. Ütlus “Narva on Kreenholm“ tuli kasutusele nõukogude ajal. Tegelikult on Narva ja Kreenholm ajalooliselt kaks eraldi linna, mille viis kokku alles Lenini 1917. aasta detsembrikuus välja antud dekreet. **Põhjendage!?**

34. Eesti mees oma mänguasjaga. **Mehe nimi, ametikoht ja “mänguasja” nimetus?** *3 õiget – 2p, 2 õiget – 1p.*

35. Kirjandusteadlane Endel Nirk on eesti romaani ajalugu käsitlevas teoses “Avardumine” (1985) nimetanud küsitavat teost esimeseks tõeliseks eesti romaaniks ja teose peategelast, keda iseloomustab ületamatu lõhe soovide ja kujutluste ning tegeliku elureaalsuse vahel, esimeseks tõeliseks romaanikangelaseks. Just see romaan tähistab murdepunkti eesti kirjanduse ajaloos, aga tema ühiskondlik sõnum on täiesti tänapäevane. Ilmus aastal 1922. **Nimetage autor ja teos!?** *Kaks õiget – 2p, üks nimi – 1p.*

36. Kuigi Marju Kõivupuu on väitnud, et kuuldava laulu juured ulatuvad Vabadussõja aegadesse, kus võideldi ka punahiinlastega, ei saa sellega nõustuda. Kaverdatud on laulu filmist “Tsirkus”, mis esilinastus aastal 1936. **Mis laulust on tehtud selline versioon?**

Pöldsepp & Pojad - Eesti Piir Käib Vastu Hiina Müüri (sõnadega)

<https://www.youtube.com/watch?v=1CDfEcQ0-oA>

37. Ajakirja Kalastaja eestvedamisel valitakse Eestis aasta kala viiendat korda. 2023. aasta kala kandidaadid/nominendid on

1.Lõuna-Eesti Kalastajate Klubi on esitanud 2023. aasta kala kandidaadiks taas latika (*Abramis brama*).

2.Saaremaa kalamehed on esitanud 2023. aasta kala kandidaadiks angerja (*Anguilla anguilla*).

3.Hiiumaa kalurid on esitanud 2023. aasta kala kandidaadiks(*Coregonus lavaretus lavaretus L*). **Mis kala on hiidlaste arvates väärt kandma 2023.aasta kala tiitlit?**

Tsitaat filmist “Siin me oleme”: “Peremees, kallid meremees, misasi on parim maailmas? -! - Hihii, ma armastan sind nagu! “. RMK Põlula kalakasvatusteskeskus asustas küsitava noorkalu Pakri lahte 18.oktoobril 5400.

Täiskasvanud kala

Noorkala

38. Leedu fotograaf Eugenijus Kavaliauskas pildistas pead, mis meenutab mõne õudusfilmi tegelase välimust. Leedulase foto pälvis 2022. aasta konkursil Small World Photomicrography Competition eriauhinna. **Kelle pead näete?!**

Camponotus laevigatus

39. Koonus küsimus**I vihje****3 punkti**

Operatsioon kandis koodnime “Anadõr”. Sama nime kandis ka 1950ndate stalinlik plaan luua Tšukotkas miljoliniline armee, et sellega kiirmarsi korras otse Alaskasse tungida. Juhiks määrati osseedist armeekindral Issa Plijev (koodnimega Ivan Pavlov) Põhja-Kaukaasia sõjavõeringkonna ülem, endine ratsaväelane, kes harjumuspäraselt nimetas allüksusi eskadronideks. **Mille põhjustasid “Anadõr-2” ja Plijevi eskadronid?**

39. Koonus küsimus**II vihje****2 punkti**

Operatsioon “Anadõr” oli kodeeritud strateegiliseks õppuseks, mille käigus pidi toimuma merd mööda vägede ümberpaigutamine Nõukogude Liidu eri piirkondadesse, peamiselt Anadõri lähedale Kamtsjatkal. Ümberpaigutatava väegrupi suurus oli 50 874 isikkoosseisu kuuluvat inimest ja

kuni 3000 tsiviilisikut. Lisaks tuli kohale vedada 230 000 tonni materiaal-tehnilisi varusid. Operatsioonis osales 85 kauba- ja reisilaeva, mis kokku tegid 183 reisi.. Osad “eskadronid” varustati suuskade, ahjude, lambanahst kasukatega, viltide ja karvamütsidega. **Kuhu jõuti kogu eeltoodud sehkendamisega?**

39. Koonus küsimus**III vihje****1 punkt**

09.04.1962 alustas USA õppust *Lant-fibeks-62*, mille käigus maabusid 10 000 dessantväelast 34 dessantlaevalt Puerto Ricole kuuluvale Vequiesi saarele . Need sündmused mõjusid Nikita Hruštšovile raskelt ja ta otsustas “panna siil onu Samile püksi”. **Mis järgnes neile tegevustele/otsustele?**

40. Koonus küsimus**I vihje****3 punkti**

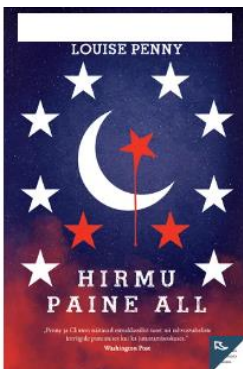
Küsitav alustas kirjanikukarjääri 1996. aastal, kui tal ilmus laste kaudu Ameerika tulevikuväljavaadetest jutustav raamat *"It Takes a Village: And Other Lessons Children Teach Us"*. Raamat püsis samal aastal 18 nädalat New York Timesi bestsellerite nimekirjas ja sealhulgas 3 nädalat esikohal. 2000. aasta seisuga oli raamatut müüdud 650 000 eksemplari.

- 1998 – lasteraamat *"Dear Socks, Dear Buddy: Kids' Letters to the First Pets"*
- 2000 – *"An Invitation to the White House: At Home with History"*
- 2003 – mälestustuste raamat *"Living History"*; audioraamatuna võitis see Grammy auhinna kategoorias *"Best Spoken Word Album"*
- 2014 – mälestusteraamat *"Hard Choices"*
- 2017 – *"What Happened"*
- 2019 – *"The Book of Gutsy Women: Favorite Stories of Courage and Resilience"* (kirjutatud kahasse tütreaga)

Pildil koos tulevase abikaasaga aastal 1971

Nimetage ka kirjanikuna "mehetegusid" teinu, sedapuhku eesnimega?

40. Koonus küsimus**II vihje****2 punkti**

Kui kaks kanget abikaasat vägikaigast hakkavad vedama, siis ei pruugi sellest sünnida maiuspalu pelgalt kollasele meediale, vaid ka krimka-, või õigemini thrillerifännidele. Kangekaelne küsitav paraku nii lihtsalt ei alistu ja on valmis vastu võtma iga lahingu. Kui ta abikaasa otsustas hakata ilukirjanikuks ja avaldas kolm aastat tagasi kahasse USA parima trilleriautori James Pattersoniga põnevusromaan *„President on kadunud“*, ei jäänud see vastuseta. Küsitav meelitas partneriks Kanada kultusliku krimikirjaniku Louise Penny ja üheskoos loodi romaan *„Hirmu paine all“*.

Nimetage ka kirjanikuna "mehetegusid" teinu, sedapuhku eesnimega?

40. Koonus küsimus**III vihje****1 punkt**

Kes neist oli Donald Trumpi vastaskandidaat 2016.aasta presidendivalimistel, eesnimega?!

